



FANA SPAREBANK BOLIGKREDITT

Årsrapport 2018

Årsberetning 2018

Virksomhet

Fana Sparebank Boligkreditt AS har konsesjon til å drive kredittforetaksvirksomhet som utsteder obligasjoner med fortrinnsrett (OMF). Selskapets virksomhet drives fra Fana Sparebanks lokaler på Nesttun i Bergen kommune. Selskapet inngår i et konsern som heleid datterselskap av Fana Sparebank.

Selskapets hovedaktivitet er utlånsvirksomhet med lav risiko som finansieres ved å utstede obligasjoner med fortrinnsrett. Obligasjonseierne får fortrinnsrett i selskapets sikkerhetsmasse, og den lave kredittrisikoen knyttet til disse obligasjonene gir lavere finansieringskostnader sammenlignet med usikrede obligasjonslån. OMF-instrumentet er av stor strategisk betydning for at Fana Sparebank skal kunne tilby konkurransedyktige boliglån til konsernets kunder. Selskapets OMF har offisiell rating Aaa fra Moody's Investors Service Ltd.

Ved utgangen av 2018 hadde selskapet overtatt en boliglånsportefølje på 8.029 millioner kroner fra Fana Sparebank. Boliglånsporteføljen inngår i selskapets sikkerhetsmasse. Sikkerhetsmassen består i hovedsak av pantesikrede boliglån som oppfyller de krav selskapet stiller til slike lån.

219488 Målgruppen for obligasjoner utstedt av selskapet er norske investorer. Ved årsskiftet har selskapet utstedt obligasjoner med fortrinnsrett for 6.900 millioner kroner.

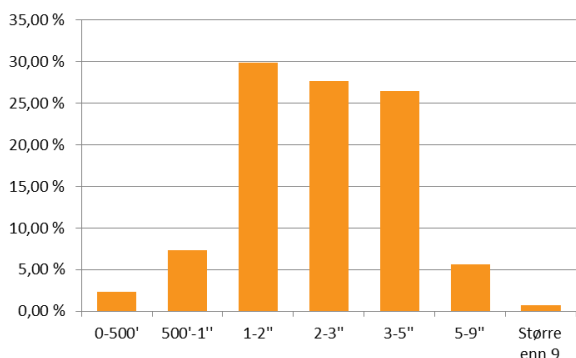


Fig. Utlånsfordeling etter lånestørrelse. Gjennomsnittlig lånestørrelse er 1,70 MNOK.

Årsregnskapet for 2018

Selskapet ble gitt konsesjon fra Finanstilsynet for å drive sin virksomhet i april 2009. 2018 er niende hele driftsår for selskapet. Alle tall i parentes under refererer til tallstørrelser for 2017.

Totalresultatet etter skatt og avsetninger for regnskapsåret 2018 er 33,7 millioner kroner (38,8 mill. kroner). Rentenetto utgjør 75 millioner kroner (75,7 mill. kroner).

Rente- og kredittprovisjonsinntekter utgjør 190,3 millioner kroner (174,5 mill. kroner). Rente- og kredittprovisjonsinntekter består hovedsakelig av inntekter knyttet til utlån til kunder. Selskapets rentekostnader utgjør 115,3 millioner kroner (98,8 mill. kroner). Rente-kostnadene består hovedsakelig av kostnader knyttet til utstedte verdipapirer.

Det er inngått en Leveranse- og Serviceavtale mellom Fana Sparebank og Fana Sparebank Boligkreditt AS som regulerer alle forhold knyttet til rettigheter, forpliktelser og mellomværende mellom partene. Fana Sparebank driver Fana Sparebank Boligkreditt AS på alle områder. Fana Sparebank Boligkreditt AS har ikke egne ansatte.

Selskapet har i løpet av året betalt 21,3 millioner kroner (18,9 mill. kroner) til Fana Sparebank som godtgjørelse for bankens drift av Fana Sparebank Boligkreditt AS, i henhold til nevnte leveranseavtale mellom partene. Andre driftskostnader for øvrig, er utgifter til utstedelse, kontohold og noteringsavgifter av selskapets obligasjoner, kostnader knyttet til rating, samt kostnader til gransker og revisjon.

Selskapet har realisert kurstap på i alt 4,7 millioner kroner i forbindelse med førtidig tilbakekjøp av obligasjoner. Personalkostnader i selskapet refererer seg til styrehonorarer.

Driftsresultat før tap er 46,1 millioner kroner (52 mill. kroner). Etter skattekostnad på 10,1 millioner kroner (12,2 mill. kroner) og nedskrivninger på utlån og garantier på 2,1 millioner kroner (1 mill. kroner), er totalresultatet 33,7 millioner kroner (38,8 mill. kr.). Egenkapitalrentabiliteten var i 2018 5,8 % (7,8 %).

Utlånsveksten i 2018 har vært tilpasset konsernets behov for langsiktig finansiering ved bruk av obligasjoner med fortrinnsrett. Samlede eiendeler ved utgangen av året 2018 er 8.174 millioner kroner, hvorav brutto utlån til kunder utgjorde 8.034 millioner kroner (7.251 mill. kroner).

Låneporteføljen ved årsskiftet er i hovedsak finansiert ved utstedelse av obligasjoner pålydende 6.900 millioner kroner, samt kortsiktig finansiering i Fana Sparebank med 604,9 millioner kroner. Selskapets finansiering i obligasjonsmarkedet er av langsiktig karakter, og porteføljens veide løpetid til forfall utgjorde ca. 3,1 år ved årsskiftet (3,1).

Fortsatt drift

Årsregnskapet er avgitt under forutsetning av fortsatt drift. Styret kjenner ikke til at det er vesentlig usikkerhet knyttet til årsregnskapet og kjenner heller ikke til ekstraordinære forhold som har betydning for vur-

dering av selskapets regnskap. Det er ikke inntruffet forhold etter regnskapsårets slutt som har betydning for vurdering av selskapets regnskap. Regnskapet er satt opp i henhold til forenklet IFRS.

Rating

Selskapets utstedelser av obligasjoner med fortrinnsrett gis offisiell rating fra Moody's Investors Service. Ratingbyråets vurdering av Fana Sparebank Boligkreditt AS er viktig for selskapets evne til finansiering i markedet. Obligasjonsutstedelser fra selskapet har en kredittvurdering fra Moody's på Aaa. God rating er nødvendig for å sikre nødvendig tilgang på kapital og for å oppnå best mulig pris. Prisforskjellen har betydning for selskapets langsiktige evne til å levere konkurransedyktige vilkår overfor boliglånskundene.

Ratingen av boligkreditselskapets obligasjoner er betinget av formalisert støtte fra morselskapet. Også Fana Sparebank har offisiell rating fra Moody's. Morbanks rating danner grunnlaget for hvilken rating OMF-programmet kan oppnå. Støtten fra morselskapet skjer gjennom særlige avtaler, der morbanken stiller seg bak forpliktelsene boligkreditselskapet har med hensyn til å innfri renter og hovedstol på obligasjonslån som kommer til forfall. Banken stiller i tillegg likviditet til selskapets disposisjon for å dekke opptrekk av bevilgede, men ikke trukne rammer på fleksilån samt annen, påkrevet likviditetsbuffer.

Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet med utgangspunkt i brutto kontantstrømmer fra operasjonelle investerings- og finansieringsaktiviteter.

Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter defineres som renter og gebyrer knyttet til utlånsvirksomhet mot kunder, netto inn- og utbetalinger fra utlånsvirksomhet, samt utbetalinger til ordinær drift. Kontantstrømmer fra opptak og nedbetaling av obligasjonsgjeld og øvrig gjeld er definert som finansieringsaktiviteter.

Kapitalforhold

Kapitaldekning basert på standardmetoden er beregnet til 20,68 prosent ved årsskiftet. Selskapet har kun ren kjernekapital.

Selskapets totale egenkapital er 653,2 millioner kroner.

Egenkapitalen består pr. årsskiftet av innskutt egenkapital og overkursfond på totalt 354,2 millioner kroner, samt annen egenkapital på 299 millioner kroner. Ved utgangen av regnskapsåret 2018 utgjør uvektet egenkapital 7,65 %.

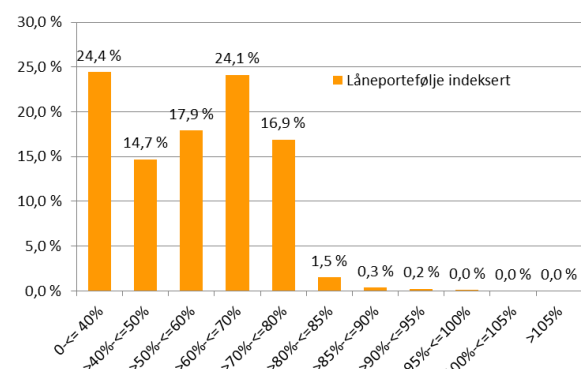
Risikoforhold

Formålet med Fana Sparebank Boligkreditt AS tilsier at alle typer risikoer holdes på et lavt nivå. Selskapet

legger vekt på å identifisere, måle og styre risikoelementer på en måte som skal sikre god tillit i markedet. Selskapet er som boligkredittforetak som utsteder av OMF underlagt lover, forskrifter og regelverk som setter begrensninger for risikoen selskapet kan være eksponert for. Styret og daglig leder er ansvarlig for at det er etablert en forsvarlig risikostyring i forhold til de risikoelementene selskapet er utsatt for. Det er utarbeidet rammer for risikoeksponering knyttet til de ulike risikotypene. Selskapets styre vurderer det slik at selskapet gjennom etablerte tiltak har oppnådd lav risiko.

Kredittrisiko

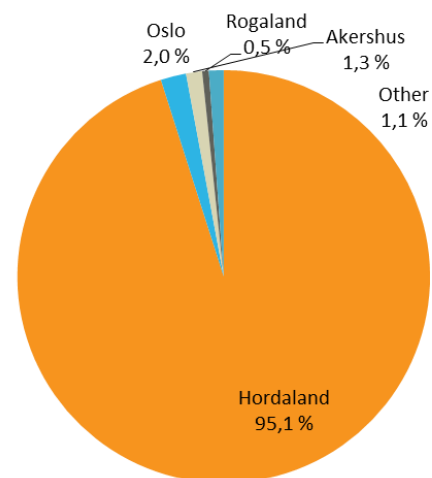
Kredittrisiko er risikoen for at en lånekunde eller motpart ikke oppfyller sine forpliktelser overfor selskapet.



Belåningsgrad (LTV). Diagrammet viser låneporteføljen målt mot verdianslag per 31.12.18.

Det er fastlagt nærmere kriterier for de lån og porteføljer som selskapet overtar fra banken.

Samtlige lån har ved overføring fra bank til boligkreditselskap pant innenfor 75 % av boligens verdi og inngår i selskapets sikkerhetsmasse. Verdivurdering av låneporteføljen blir foretatt hvert kvartal.



Geografisk fordeling. 95,1 % av utlånsporteføljen er knyttet til Hordaland, i praksis Bergen med omliggende kommuner.

Ved siste verdivurdering er 28,1 millioner kroner vurdert å være utenfor selskapets godkjente sikkerhetsmasse. Ved årsskiftet hadde porteføljen en vektet belåningsgrad (LTV) på 52,8 %.

Brutto misligholdte engasjementer utgjorde ved årsskiftet 13 millioner kroner. Målt mot totale utlån utgjør dette 0,16 %. Selskapet har ikke hatt konstaterte tap på utlån i regnskapsåret.

Ytterligere prisfall i boligmarkedet vil redusere verdien på selskapets sikkerhetsmasse. Det har vært foretatt halvårsvise stresstester for å beregne virkningen av negativ utvikling av boligprisene i markedet. Styret er tilfreds med testene og komfortabel med resultatet av disse.

Styret vurderer kvaliteten på låneporteføljen som god, og kredittrisikoen som lav.

Markedsrisiko

Markedsrisiko defineres som risiko for økonomiske tap som følge av observerbare markedsvariabler som renter og priser på finansielle instrumenter.

Styret har besluttet at selskapets overskuddslikviditet skal plasseres som innskudd i Fana Sparebank, samt plassere resten av likviditetsporteføljen i LCR-kvalifiserte verdipapirer. Selskapet har ingen forpliktelser eller tilgodehavende i fremmed valuta.

Selskapet tilbyr for tiden ikke fastrentelån, og rentenivået for alle boliglån til kunder kan justeres med 6 ukers varslingsfrist. Ved utgangen av 2018 var alle obligasjonslånene utstedt med vilkår om flytende rente basert på 3 måneders NIBOR pluss en margin.

Styret anser den samlede renterisikoen i selskapet for å være lav.

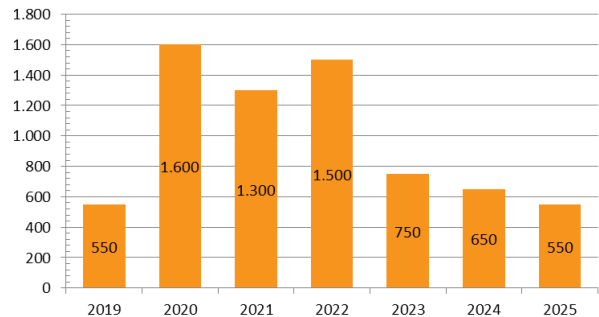
Likviditetsrisiko

Dette er risiko for at selskapet ikke skal være i stand til å refinansiere seg ved forfall eller være ute av stand til å finansiere sine aktiva til ordinære markedsvilkår.

Lånevilkårene på samtlige obligasjoner utstedt av Fana Sparebank Boligkreditt AS er basert på standard låneavtaler som inneholder en mulighet for forlengelse i inntil 12 måneder utover ordinær forfallsdato (såkalt soft bullet). Forlengelse kan skje for 3 måneder av gangen, og representerer en mulighet for utsteder til å få tid til å foreta kontrollerte disposisjoner dersom selskapet selv skulle få problemer med å finansiere seg ved ordinært forfall, eller om den generelle tilgangen på likviditet i markedet endres vesentlig.

Selskapet (Konsernet) forbereder forfall ved tilbakekjøp av egne obligasjoner og ved å bygge opp likviditeten i forkant av forfall. Tilbakekjøp av utestående obligasjoner med kort gjenværende løpetid blir finansiert med utstedelse av nye obligasjoner med lang løpetid.

Samtidig med at selskapets refinansieringsrisiko reduseres gjennom slike grep, opplever investorene dette som positivt idet de kan øke sin avkastning ved å bytte papirer med samme utsteder og oppnå høyere avkastning ved å forlenge løpetiden.



Forfallsstruktur for selskapets obligasjonsgjeld (OMF). Tall i mill. kr. Vektet løpetid på porteføljen er 3,1 år.

Selskapet dekker regulatoriske likviditetskrav med investeringer i kvalifiserte, svært likvide finansielle instrumenter, fortrinnsvis statskasseveksler og OMF. Volumet påvirkes primært av likviditetsdekning knyttet til forfall og refinansiering av egne, utstedte OMF.

Utover obligasjoner med fortrinnsrett består finansiering pr 31.12 av kortsiktige innlån og langsiktig lån fra Fana Sparebank. Boligkreditselskapet har i tillegg en avtale med morbanken, der banken forplikter seg til å stille likviditetsstøtte ved behov som måtte oppstå. Retningslinjer og rammer for styring av likviditetsrisiko er fastsatt av styret. Styret vurderer selskapets likviditetsrisiko som lav.

Operasjonell risiko

Operasjonell risiko er definert som risiko for tap som følge av feil og uregelmessigheter ved håndteringen av transaksjoner, manglende internkontroll eller uregelmessigheter i de systemer som benyttes.

Det er inngått en leveranse- og serviceavtale med Fana Sparebank som omfatter administrasjon, produksjon, IT-drift, økonomi- og risikostyring. Styret anser at det er avsatt tilstrekkelige ressurser fra Fana Sparebank til å ivareta selskapets behov for drift, kontroll og risikostyring på en tilfredsstillende måte. I henhold til avtalen med Fana Sparebank bærer banken ansvar for dokumenterte tap som skyldes svikt i rutiner og tjenesteleveransen.

Selskapet bruker PwC som internrevisor. Internrevisor avgir årlig rapport til selskapets styre.

Selskapet vurderer den operasjonelle risikoen som lav og godt ivarettatt gjennom den etablerte leveranseavtalen.

Eierstyring/selskapsledelse

Selskapets policy for eierstyring og selskapsledelse skal sikre at selskapets virksomhetsstyring er i tråd med

allmenne og anerkjente oppfatninger og standarder, samt lov og forskrift.

Policyen beskriver verdier, mål og overordnede prinsipper. Målsetningen er å sikre et godt samspill mellom selskapets ulike interessenter, for å sikre eiernes og andre gruppers interesser i selskapet.

Ansatte og arbeidsmiljø

Fana Sparebank Boligkreditt AS har ingen ansatte. All produksjon i selskapet skjer hos Fana Sparebank basert på avtaler mellom partene. Styret består av fire personer, likt fordelt mellom kvinner og menn. Arbeidsmiljøet i styret er godt. Det er ikke registrert skader som skyldes arbeidsulykker eller arbeidsbelastning i løpet av året.

Samfunnsansvar

Fana Sparebank-konsernet arbeider aktivt med å forbedre og tydeliggjøre sin rolle innen samfunnsansvar og bærekraft. Konsernet er sertifisert Miljøfyrtårn. Det inkluderer også datterselskapene.

Fana Sparebank har sluttet seg til FNs Global Compact. FNs Global Compact baserer seg på ti prinsipper innen områdene menneskerettigheter, arbeidslivsstandarter, miljø og anti-korrupsjon. Tilslutning til Global Compact betyr at den enkelte bedrift gjør sitt beste for å drive sin virksomhet i tråd med de ti prinsippene.

Global Compact er i dag verdens største initiativ for næringslivets samfunnsansvar med mer enn 10.000 bedrifter fra 130 land. Av disse er 117 norske.

Forskning og utvikling

Selskapet har ikke forsknings- og utviklingsaktiviteter.

Disponeringer

Årets resultat etter skatt utgjør 33,7 millioner kroner. Styret foreslår at 33,7 millioner kroner overføres til selskapets egenkapital.

Effekt av overgang til IFRS 9

Selskapets egenkapital ble 1.1.2018 godskrevet med 1,0 millioner kroner etter skatt som følge av reduserte tapsnedskrivninger i henhold til IFRS 9.

Fremtidsutsikter

Fana Sparebank Boligkreditt AS er konsernets instrument for finansiering ved bruk av obligasjoner med fortrinnsrett. Som et ledd i konsernets generelle strategi for håndtering av likviditetsrisiko, vil langsiktig finansiering gjennom utstedelse av slike obligasjoner være viktig for konsernets evne til å yte boliglån til konkurransedyktige vilkår. Det er selskapets intensjon å vokse videre gjennom ervervelse av ytterligere boliglån fra Fana Sparebank og finansiere disse gjennom utstedelse av OMF.

Utsiktene ansees å være rimelig positive ved inngangen til 2019. Sentrale nøkkeltall knyttet til den økonomiske utviklingen i Norge, herunder vekst i BNP, redusert arbeidsledighet og en renteutvikling som er i ferd med å ta de første steg mot normalisering.

Veksten i boligprisene har vært blandet, med perioder preget av korreksjon. Det er knyttet usikkerhet til den videre prisutviklingen i 2019, og for selskapets hovedmarkedsområde, Bergen og Hordaland, synes markedsforsynetningen å peke i retning av en volatil utvikling fremover. Det forventes fortsatt økning i rentenivået, og derved boliglånsrentene. Sammen med restriksjonene som knyttes til Boliglånsforskriften er det grunn til å forvente en dempet prisutvikling.

Alle forhold tatt i betraktning ser styret det slik at selskapet er godt rustet for å møte fremtiden.



Nesttun, 18. mars 2019

Lisbet K. Nærø
styrets leder

Marianne Wik Sætre
styrets nestleder

Svein Erik Buck
styremedlem

Bjarne Amundsen
styremedlem

Aase Gjerdal
daglig leder

RESULTATREGNSKAP

(1000 kroner)

	Note	2018	2017
Renteinntekter fra eiendeler vurdert til amortisert kost		189.097	173.468
Renteinntekter fra eiendeler vurdert til virkelig verdi		1.197	1.074
Rentekostnader		115.275	98.829
Netto renteinntekter	2	75.019	75.713
Provisjonsinntekter		45	38
Netto kursgevinster/tap		-4.670	-2.521
Andre driftsinntekter	3	-4.625	-2.482
Sum inntekter		70.395	73.231
Personalkostnader		44	42
Andre kostnader		24.231	21.142
Sum driftskostnader	4	24.274	21.184
Resultat før tap		46.120	52.046
Tap på utlån og garantier	7	2.128	1.008
Resultat før skatt		43.992	51.038
Skattekostnad	5	10.063	12.244
Resultat for perioden		33.929	38.794
Andre inntekter og kostnader			
Resultat for perioden		33.929	38.794
Øvrige poster i utvidet resultat		-239	0
Totalresultat		33.690	38.794

BALANSE

(1000 kroner)

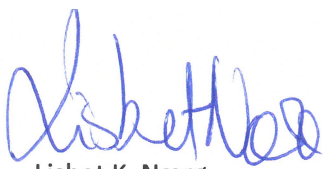
EIENDELER	Note	31.12.18	31.12.17
Utlån til kredittinstitusjoner	11, 14	54.762	19.961
Utlån til kunder	6 - 8	8.028.563	7.246.240
Rentebærende verdipapirer	9	90.309	90.263
Forskuddsbetalte kostnader		167	152
Sum eiendeler		8.173.801	7.356.616

GJELD OG EGENKAPITAL

Gjeld til kredittinstitusjoner	11, 14	604.929	486.652
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	10	6.904.203	6.338.371
Påløpte kostnader		1.029	760
Utsatt skatt	5	239	10
Betalbar skatt	5	10.118	12.253
Avsetninger		72	0
Sum gjeld		7.520.589	6.838.046
Aksjekapital		330.000	240.000
Overkurs		24.218	14.218
Sum innskutt egenkapital		354.218	254.218
Annen egenkapital		298.994	264.353
Sum egenkapital	16	653.211	518.570
Sum gjeld og egenkapital		8.173.801	7.356.616

Nesttun
18. mars 2019

I styret for Fana Sparebank Boligkreditt AS



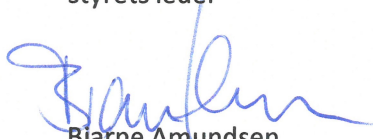
Lisbet K. Nærø
styrets leder




Marianne Wik Sætre
styrets nestleder



Svein Erik Buck
styremedlem



Bjarne Amundsen
styremedlem



Aase Gjerdal
daglig leder

Endringer i egenkapitalen

(i hele1000)

2018	Aksjekapital	Overkurs-fond	Annen egenkapital	Sum
Egenkapital 31.12.17	240.000	14.218	264.353	518.570
Egenkapitaleffekt IB IFRS9			951	951
Innbetalt ved aksjekapitalutvidelse*	90.000	10.000		100.000
Totalresultat pr 31.12.18			33.690	33.690
Egenkapital 31.12.18	330.000	24.218	298.994	653.211

*Aksjekapitalutvidelsen er innbetalt 27.03.18 og registrert i Brønnøysund 09.04.18

2017	Aksjekapital	Overkurs-fond	Annen egenkapital	Sum
Egenkapital 31.12.16	240.000	14.218	225.558	479.776
Totalresultat pr 31.12.17			38.794	38.794
Egenkapital 31.12.17	240.000	14.218	264.353	518.570

Kontantstrømoppstilling

(i hele 1000)

	noter	31.12.18	31.12.17
Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter			
Rente, provisjonsinnbetalinger og gebyrer fra kunder		187.957	172.365
Netto innbetalt /utbetalt lån til kunder		-782.584	-632.454
Renteinnbetalinger fra andre plasseringer		341	161
Rentekostnader utbetalt på innlån fra kredittinstitusjoner		-8.822	-8.959
Netto innbetalt/utbetalt på innlån fra kreditinstitusjon		118.277	-97.522
Netto innbetalt/utbetalt ved kjøp av rentebæredne verdipapirer		10	10.098
Renteinntekter på rentebærende verdipapirer		847	968
Utbetalt drift		-24.020	-21.339
Utbetalt skatter		-11.969	-12.737
Øvrige inntekter		0	0
Netto kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter		-519.964	-589.419
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter			
Innbetalt ved opptak av sertifikater og obligasjonsgjeld		1.966.747	1.518.172
Utbetalt ved tilbakebetalt av sertifikater og obligasjonssgjeld		-1.409.339	-835.275
Netto rente og provisjonsbetalinger på finansaktiviteter		-102.644	-88.884
Innbetalt ved aksjekapitalutvidelse		100.000	0
Netto kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter		554.764	594.012
Netto kontantstrøm for perioden		34.801	4.594
Netto endring i kontanter:			
Kontanter og kontantekvivalenter ved periodens begynnelse		19.961	15.367
Kontanter og kontantekvivalenter ved periodens slutt		54.762	19.961
Netto endring i kontanter		34.801	4.594

Note 1 Regnskapsprinsipper

1 GENERELT

Fana Sparebank Boligkreditt AS er et heleid datterselskap av Fana Sparebank. Selskapet ble etablert for å være bankens organ for utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett på bakgrunn av lån med pant i bolig overført fra banken til selskapet.

Selskapet har hovedkontor i Østre Nesttunvei 1, 5852 Nesttun.

Selskapets formål er å yte eller erverve bolighypoteklån, for derigjennom å kunne utstede obligasjoner med fortrinnsrett. Investorene til obligasjonene får fortrinnsrett i selskapets sikkerhetsmasse.

Regnskapet for 2018 ble godkjent av styret i Fana Sparebank Boligkreditt AS 18.03.19.

2 GRUNNLAG FOR UTARBEIDELSE AV ÅRSREGNSKAPET

Regnskapet er avlagt i samsvar med årsregnskapsforskriften § 1-5 om forenklet anvendelse av internasjonale regnskapsstandarder, heretter kalt forenklet IFRS. For noteopplysningene benyttes årsoppgjørskriftens tillegg til IFRS 7.

Regnskapet er basert på historisk kost prinsipper, med unntak av finansielle instrumenter målt til virkelig verdi over resultat eller virkelig verdi over utvidet resultat.

Regnskapet avlegges og presenteres i norske kroner. Alle beløp i regnskap og noter avrundes til nærmeste 1000 kroner dersom annet ikke er angitt spesifikt.

3 REGNSKAPSPRINSIPPER OG VIKTIGE SKJØNNMESSIGE VURDERINGER

Ved anvendelse av regnskapsprinsipper knyttet til enkelte IFRS-standarder foretar konsernet skjønnsmessige vurderinger. Estimer og forutsetninger representerer en betydelig risiko for vesentlige endringer i balanseført verdi på eiendeler og gjeld. For Fana Sparebank Boligkreditt AS er det særlig skjønnsmessige vurderinger knyttet til utlån som påvirker regnskapet. Det vises til regnskapsprinsippene nedenfor og note for nærmere omtale.

4 ENDRINGER I REGNSKAPSPRINSIPPER

Anvendte regnskapsprinsipper er konsistente med prinsippene anvendt i årsrapport for 2017, med unntak av de endringene i IFRS og fortolkninger som har blitt implementert i 2018. Det er ikke valgt tidlig anvendelse av nye standarder eller endringer i eksisterende standarder som ikke er trådt i kraft.

IFRS 9 Finansielle instrumenter

IFRS 9 Finansielle instrument erstatter IAS 39 Finansielle instrument og er gjeldende fra 1. januar 2018.

Standarden medfører endringer knyttet til klassifisering og måling, sikringsbokføring og nedskrivning.

Endringene i presentasjon og måling er omtalt nedenfor. Sikringsbokføring blir ikke benyttet av Fana Sparebank Boligkreditt AS.

Forskjellene som oppstod ved implementering av IFRS 9 er regnskapsført direkte mot egenkapitalen pr 1. januar 2018. Som følge av overgangen til IFRS 9 er bokført verdi på utlån øket med 1,3 millioner pga ny måling av tap. Ny måling av tapsavsetning på ubenyttet kreditt utgjør 0,06 millioner. Netto implementeringseffekt utgjør 1,2 millioner. For nærmere omtale av endringene vises også til overgangsnote i årsregnskapet for 2017.

IFRS 15 Inntekter fra kontrakter med kunder

IFRS 15 Inntekter fra kontrakter med kunder er gjeldende fra 1. januar 2018. Standarden introduserer en ny modell for innregning fra kundecontrakter. Fana Sparebank Boligkreditt AS sine inntekter er i all hovedsak regulert i IFRS 9, og er utenfor virkeområdet til IFRS 15.

5 INNTEKTSFØRINGSPRINSIPPET

Renter og provisjoner tas inn i resultatregnskapet etter hvert som disse opptjenes som inntekter eller påløper som kostnader. Renteinntekter resultatføres etter effektiv rentemetode.

Forskuddsbetalte inntekter og påløpte ikke betalte kostnader periodiseres og føres som gjeld i selskapets balanse. Opptjente ikke mottatte inntekter inntektsføres og føres som et tilgodehavende i balansen.

6 FINANSIELLE INSTRUMENTER

Finansielle eiendeler og gjeld er verdsatt og klassifisert i samsvar med IFRS 9, som erstatter IAS 39 Finansielle instrument. Sammenligningstall er utarbeidet i tråd med IAS 39.

For mer detaljert informasjon knyttet til IAS 39 vises til årsrapporten for 2017.

6.1 Klassifisering

Klassifisering av finansielle instrumenter bestemmes ved første gangs regnskapsføring.

Klassifisering besluttet på grunnlag av forretningsmodell for den porteføljen som instrumentet inngår i og hvilken kontraktsmessige kontantstrømmer instrumentene har. Klassifisering etter IAS 39 er ved innføring av IFRS 9 erstattet av følgende kategorier:

Finansielle eiendeler:

Gjeldsinstrument til amortisert kost

Instrumenter som inngår i denne kategorien har som formål å ta imot kontraktsmessige kontantstrømmer og disse kontantstrømmene skal bare utgjør betaling av renter, gebyr og hovedstol. Fana Sparebank Boligkreditt AS bruker denne kategorien for alle utlån med flytende rente.

Gjeldsinstrument til virkelig verdi over utvidet resultat (FVOCI)

Gjeldsinstrument som både holdes for å motta kontraktsmessige kontantstrømmer og for salg, skal måles til virkelig verdi med verdiendring ført over utvidet resultatet (OCI), men med renteinntekt og tapsnedskrivninger ført i ordinært resultat. Ved implementering av IFRS 9 har Fana Sparebank Boligkreditt AS omklassifisert rentebærende verdipapirer (Likviditetsbeholdning) fra virkelig verdi med verdiendring over resultatet til virkelig verdi med verdiendring over utvidet resultat. Dette innebærer at renteinntekter og eventuell nedskrivning for kreditt tap føres i det ordinære resultat, mens øvrige verdiendringer føres over utvidet resultat.

Gjeldsinstrument til virkelig verdi over resultat

Gjeldsinstrument som ikke holdes, verken helt eller delvis, for å motta kontraktsmessige kontantstrømmer, og som måles, styres og rapporteres til ledelsen på virkelig verdi basis, skal måles til virkelig verdi med verdiendring over resultatet. Finansielle derivater og en avkastningsportefølje av rentebærende verdipapirer vil inngå i denne kategorien. Fana Sparebank Boligkreditt AS har ikke benyttet denne kategorien i 2018.

Finansiell forpliktelse

Finansielle forpliktelser til amortisert kost

Denne kategorien benyttes for gjeld til kredittinstitusjoner og egne utstedte obligasjoner.

Finansielle forpliktelser til virkelig verdi over resultat

Derivater vil inngå i denne kategorien

Finansielle forpliktelser til virkelig verdi over utvidet resultat

For finansielle forpliktelser vurdert til virkelig verdi er det gjort endringer fra IAS 39 til IFRS 9 for verdiendring knyttet til egen kredittisiko. Verdiendring knyttet til egen kredittisiko skal skilles ut og føres over utvidet resultat. Fana Sparebank har ikke benyttet denne kategorien i 2018.

6.2 Innregning og fraregning

Finansielle instrumenter innregnes på avtaletidspunktet. Finansielle eiendeler føres ut av balansen når rettighet til å motta kontantstrømmer opphører eller er overført ved realisasjon. Finansielle forpliktelser fraregnes på det tidspunkt rettighetene til de kontraktsmessige betingelsene er innfridd, kansellert eller utløpt.

6.3 Måling

Første gangs regnskapsføring av finansielle instrumenter:

Finansielle instrumenter som vurderes til virkelig verdi, måles til virkelig verdi på avtaletidspunktet ved første gangs innregning. Virkelig verdi vil normalt være transaksjonsprisen på handelsdagen. Finansielle instrumenter som vurderes til amortisert kost, innregnes første gang til virkelig verdi med tillegg for direkte henførbare transaksjonskostnader.

Etterfølgende måling:

For finansielle instrument til virkelig verdi skal normalt observerbare markedspriser legges til grunn for etterfølgende måling. Der observerbare markedspriser ikke finnes og virkelig verdi ikke kan utledes direkte eller indirekte fra observerbar input i markedet, benyttes alternativer verdsettelsesteknikker.

For finansielle instrument til amortisert kost beregnes inntektene etter effektiv rentemetode. Ved effektiv rentemetode beregnes engasjementets effektive rente. Effektiv rente fastsettes ved diskontering av kontraktsfestede kontantstrømmer innenfor forventet løpetid. Kontantstrømmen inkluderer etableringsgebyrer og direkte, marginale transaksjonskostnader som ikke dekkes av kunde, samt eventuell restverdi ved utløpet av forventet løpetid. Amortisert kost er nåverdien av slike kontantstrømmer neddiskontert med effektiv rente.

6.4 Nedskrivning

Med IFRS 9 skal tapsnedskrivninger basere seg på fremtidig forventet tap, uten at det trenger å foreligge objektive bevis for tap. Den nye standarden innebærer krav om tapsavsetninger også på nye utlån, ved at det skal gjøres nedskrivninger for forventet kreditttap som følge av forventet mislighold de nærmeste tolv månedene. For utlån hvor kredittrisikoen har økt vesentlig etter etablering, skal det foretas nedskrivning for forventet kreditttap over utlånets løpetid. De nye prinsippene for nedskrivning gjelder for finansielle eiendeler som er gjeldsinstrument som blir målt til amortisert kost. I tillegg blir også ubenyttede kreditter omfattet av tapsnedskrivningene.

Beskrivelse av nedskrivningsmodell og modellberegning

Selskapet har tatt i bruk et rammeverk for beregning av nedskrivning i samsvar med kravene i IFRS 9. Modellen beregner forventet tap på kontonivå for alle utlån, garantier og ubenyttet kreditt. Fana Sparebank konsernet har utarbeidet en rutine for månedlig beregning av tap som blant annet bygger på data fra bankens datavarehus som har historikk over konto- og kundedata for hele kredittporteføljen.

Måling av forventet tap avhenger av om kredittrisikoen har økt vesentlig siden opprinnelig innregning. Ved førstegangsinnregning og når kredittrisikoen ikke har økt vesentlig etter førstegangsinnregning, skal det avsettes for 12-måneders forventet tap og engasjementet allokteres til steg 1. Hvis kredittrisikoen har økt vesentlig etter førstegangsinnregning skal det avsettes for forventet tap over hele levetiden. Engasjementet allokteres til steg 2. Alle misligholdte engasjement og engasjement der det er gjort individuelle nedskrivninger allokteres til steg 3.

Følgende regelsett anvendes for å vurdere om økning i kredittrisikoen er vesentlig

$$\overline{PD}_0 \geq a \quad (1)$$

$$\overline{PD}_0 \geq b \cdot PD_F^* \quad (2)$$

$$\overline{PD}_0 \geq c + PD_F^* \quad (3)$$

Her er \overline{PD}_0 en kundes bransjejusterte sannsynlighet for mislighold på beregningstidspunktet, mens PD_F^* er kundens sannsynlighet for mislighold på det tidspunktet kontoengasjementet ble innvilget.

- a er et minste nivå som PD må være over (1 %)
- b er en skalar som PD må ha forverret seg med (2)
- c er minste differanse for forverring (1,5 prosentpoeng)

Et kontoengasjement er vesentlig forverret dersom (1) og enten (2) eller (3) er gjeldende. Formel (3) anses som et tilleggspunkt for å tvinge eventuelle høyrisikokunder til bøtte 2-beregning.

I tillegg til overstående kvantitative test, vurderes endringer i lånevilkår gitt med bakgrunn i betalingsutfordringer hos kunde som indikator for vesentlig økning i kredittrisiko. Kunder som følges opp på særskilte overvåkingslister blir også vurdert å ha vesentlig økning i risiko. Denne type skal overføres til minimum steg 2.

Basert på inndeling av engasjement i de tre stegene samt anvendelse av fremadskuende misligholdssannsynligheter, sikkerhetsverdier og eksponering, beregnes forventet tap i nedskrivningsmodellen. Bransjejustering legges til grunn ved vurderingen. Det antas en nøytral bransjevurdering ved innvilgelse. Bransjerisiko vil fange opp mye av den fremadskuende risikoen.

Tap det enkelte år beregnes ved å multiplisere sannsynlighet for mislighold, tap gitt mislighold og eksponering i tre ulike scenarier. Tapene diskonteres tilbake til rapporteringstidspunktet og summeres. Endelig beregnes en vektet sum av beregningen fra det enkelte scenario.

Sikkerhetsdekning, tilfriskningssannsynlighet og gjenvinning usikret del er de viktigste elementene i beregning av tap gitt mislighold. Eksponering er basert på avtalt nedbetalingsplan og observerte nivåer på faktisk nedbetalinger og innfrielser.

Vekting av og fremtidige verdier for misligholdssannsynlighet og tap gitt mislighold i det enkelte scenario påvirkes av bankens vurdering av makroøkonomiske størrelser som for eksempel prognostisert arbeidsledighet, vekst i brutto nasjonalprodukt, renter, boligpriser mv.

Et engasjement som har migrert til steg 2 kan migrere tilbake til trinn1, dersom det ikke lenger oppfyller kriteriene beskrevet over. Likeledes vil et engasjement som har vært misligholdt migrere fra steg 3 til steg 1 eller 2, når det ikke lenger er i mislighold.

7 SKATT

Betalbar skatt i balansen er knyttet til periodens betalbare skatt på årets resultat.

Utsatt skatt blir beregnet på midlertidige forskjeller i samsvar med IAS 12. Midlertidige forskjeller er forskjeller mellom regnskapsført verdi i balansen av en eiendel eller en forpliktelse og dennes skattemessige verdi.

Betalbar skatt og utsatt skatt fastsettes ved bruk av skattesatser og skatteregler som gjelder på balansedagen.

8 EGENKAPITAL

Egenkapitalen består av innbetalt aksjekapital og overkurs, samt opptjent egenkapital.

9 KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet med utgangspunkt i brutto kontantstrømmer fra operasjonelle, investerings- og finansieringsaktiviteter.

Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter defineres som renter og gebyrer knyttet til utlånsvirksomhet mot kunder, netto inn-/utbetalinger fra utlånsvirksomhet, samt utbetalinger til ordinær drift.

Kontantstrømmer fra opptak og nedbetaling av sertifikat- og obligasjonsgjeld er definert som finansieringsaktiviteter.

10 SEGMENTINFORMASJON

Da selskapet primært har sin virksomhet innenfor privatmarkedet og det ikke er noen vesentlige geografiske segmenter utenom Hordaland, er det ikke utarbeidet særskilt informasjon om segmenter. Se forøvrig note 6.

11 NYE STANDARDER OG FORTOLKNINGER SOM ENNÅ IKKE ER TATT I BRUK

Vedtatte standarder og fortolkninger hvor ikrafttredelsestidspunkt er frem i tid er listet opp under, med unntak av de som ikke anses å være relevant for selskapet.

IFRS 16 Leieavtaler

IFRS 16 innføres med virkning fra 01.01.2019 og erstatter IAS 17 Leieavtaler. IFRS 16 angir prinsipper for innregning, måling presentasjon og opplysninger om leieavtaler. Den nye standarden krever at leietager innregner eiendeler og forpliktelser for de fleste leieavtaler, noe som er en vesentlig endring fra prinsippene som gjelder i dag. For utleier viderefører IFRS 16 det meste av prinsippene i IAS 17. I tråd med dette skal en utleier fortsette å klassifisere sine leieavtaler som operasjonelle eller finansielle leieavtaler, og regnskapsføre disse to typene leieavtaler forskjellig. Selskapets vurdering er at standarden ikke vil medføre endring i selskapets resultat eller balanse.

Note 2: Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter

	31.12.18	31.12.17
Renter og lignende på utlån og fordringer på kredittinstitusjoner	341	161
Renter og lignende på utlån til kunder	188.756	173.297
Renter på sertifikat, obligasjon og andre rentebærende verdipapirer	1.197	1.074
Andre renteinntekter	0	9
Sum renteinntekter	190.294	174.542
Rentekostnader og lignende til kredittinstitusjoner	8.822	8.959
Renter og lignende kostnader på utstedte verdipapir	106.453	89.870
Sum rentekostnader	115.275	98.829
Netto renteinntekter	75.019	75.713

Note 3: Andre driftsinntekter

	31.12.18	31.12.17
Provisjonsinntekter fra banktjenester	45	38
Netto kursgevinst/ tap finansielle instrument	-4.670	-2.521
Sum andre driftsinntekter	-4.625	-2.482

Note 4: Andre driftskostnader

	31.12.18	31.12.17
Lønn og administrasjonskostnader	44	42
Forvaltningshonorar	21.274	18.936
Honorar konsulent, rådgivning	439	233
Kostnader vedr. egne obligasjoner	962	825
Kostnader vedr. rating	1.533	1.135
Andre driftskostnader	22	12
Sum driftskostnader	24.274	21.184

Det er ingen ansatte i Fana Sparebank Boligkreditt. Selskapet er ikke pliktig å ha egen tjenstepensjonsordning.
Det er utarbeidet avtaler mellom Fana Sparebank og Fana Sparebank Boligkreditt AS for drift av selskapet.

Honorar til revisor

Revisjon	94	83
Andre attestasjonstjenester	167	60
Sum honorar revisjon eks. mva*	261	142

* I selskapsregnskapet påløper merverdiavgift. Bokført honorar er inkludert i sum driftskostnader.

Note 5: Skatt

	31.12.18	31.12.17
Betalbar skatt	10.118	12.253
Endring i utsatt skatt	-55	-7
For mye/lite avsatt tidligere år	0	-2
Årets skattekostnad	10.063	12.244
Resultat før skattekostnad	43.992	51.038
Andre inntekter og kostnader	-239	-
	43.753	51.038
Skattekostnad er beregnet som 23 % (24%) av:		
Regnskapsmessig resultat før skatt	10.063	12.249
Inntekt som ikke er skattepliktig	0	-2
Virkning av endring i skattesats	0	-1
For mye avsatt tidligere	0	-2
Sum skattekostnad	10.063	12.244
Effektiv skattesats	23 %	24 %

Utsatt skatt/skattefordel i balansen vedrører følgende midlertidige forskjeller:

	31.12.18	31.12.17
Sertifikat og obligasjoner	-45	10
Skatt på implementeringseffekt av IFRS 9	284	
Sum utsatt skatt	239	10

Note 6: Utlån til kunder

	31.12.18	31.12.17
Fleksilån	1.672.201	1.707.203
Nedbetalingslån	6.362.131	5.543.985
Brutto utlån til kunder	8.034.332	7.251.188
Nedskrivning grupper av utlån	-5.769	-4.948
Netto utlån kunder til amortisert kost	8.028.563	7.246.240

Gjennomsnittlig belåningsgrad (LTV)

Gjennomsnittlig vektet belåningsgrad (LTV) i sikkerhetsmassen

31.12.18	31.12.17
52,8 %	51,9 %

Utlån fordelt på næringer og personkunder	Ubenyttede		Ubenyttede	
	Brutto utlån	rammer	Brutto utlån	rammer
	31.12.2018	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2017
Primærnæringer, jordbruk, skogbruk med mer	5.161	0	5.246	0
Industri	8.011	640	12.580	910
Utvikling byggeprosjekter	0	0	0	0
Kraft, vannforsyning, bygg og anlegg	30.872	0	29.739	2.818
Varehandel, hotell og restaurantvirksomhet	11.056	1.991	15.982	1.975
Transport	24.562	4.153	29.719	4.936
Omsetning og drift av fast eiendom	62.256	0	65.956	0
- herav borettslag	61.269	0	63.649	0
Tjenesteyting næringer ellers	68.487	9.692	76.633	8.790
Sum personlige næringsdrivende	210.405	16.477	235.855	19.429
Sum personmarked	7.823.927	701.876	7.015.333	637.071
Sum brutto utlån	8.034.332	718.353	7.251.188	656.499

Utlån fordelt på geografisk område	Brutto utlån		Brutto utlån	
	31.12.2018	Andel i %	31.12.2017	Andel i %
	31.12.2018	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2017
Hordaland fylke	7.639.127	95,1	6.932.961	86,3
Oslo og Akershus	261.127	3,3	219.085	2,7
Resten av Norge	134.078	1,7	99.142	1,2
Brutto utlån fordelt på geografisk område	8.034.332	100	7.251.188	100

Fordeling etter geografisk område er basert på kundens adresse.

Brutto utlån pr 31.12.18 fordelt på steg

Endring i brutto utlån *	Steg 1:	Steg 2:	Steg 3:	Total
Utlån 01.01	6.880.113	329.253	3.226	7.212.592
Overført fra steg 1	-177.348	177.348	0	0
Overført fra steg 2	78.055	-80.066	2.012	0
Overført fra steg 3				0
Fraregnet lån	-1.655.229	-72.192	-3.226	-1.730.647
Nye lån	2.561.404	228.883	0	2.790.286
Periodisk endring utlån	-231.990	-11.603	-33	-243.626
Utlån 31.12	7.455.004	571.623	1.978	8.028.605

* Brutto utlån ekskl. amortisering og påløpte renter

Misligholdte engasjement	31.12.18	31.12.17
31 - 60 dager	11.046	4.428
61 -90 dager	0	0
over 90 dager	1.998	640
Sum misligholdte engasjement	13.045	5.068

Note 7: Tap på utlån og ubenyttede kreditter

Tap på utlån

	31.12.18	31.12.17
Periodens endring i individuelle nedskrivninger	0	0
Periodens endring i gruppenedskrivninger	0	1.008
Periodens endring i nedskrivning i forventet tap steg 1	92	
Periodens endring i nedskrivning i forventet tap steg 2	2.036	0
Sum tap på utlån	2.128	1.008
Konstaterte tap på utlån dekket av tidligere nedskrivninger	0	0
Konstaterte tap på utlån som ikke er dekket av tidligere nedskrivninger	0	0
Sum konstaterte tap på utlån	0	0

Tap på utlån fordelt på steg

	Tap steg 1:	Tap steg 2:	Tap steg 3:	Total
Tap på utlån	85	2.031	0	2.116
Tap på ubenyttet kreditt	7	5		13
sum tap	92	2.036	0	2.128

Utvikling nedskrivning

	31.12.2018	31.12.2017
Nedskrivning på utlån 01.01	4.948	3.940
Effekt på IB ved overgang til IFRS 9	-1.294	0
Årets endring i nedskrivning på grupper av utlån	2.116	1.008
Nedskrivning på utlån 31.12	5.769	4.948

Endring i tapsavsetninger fordelt på steg

Utlån	Forventet tap Steg 1:	Forventet tap Steg 2:	Forventet tap Steg 3:	Total taps- avsetning
Nedskrivning utlån 01.01	779	2.875	0	3.654
Overført fra steg 1	-33	33	0	0
Overført fra steg 2	733	-745	13	0
Overført fra steg 3			0	0
Fraregnet lån	-250	-586	0	-836
Nedskrivning på nye lån	343	1.791	0	2.134
Periodisk endring tapsnedskrivning	-708	1.538	-13	818
Nedskrivning utlån 31.12	864	4.906	0	5.769

Ubenyttet kreditt

	Forventet tap Steg 1:	Forventet tap Steg 2:	Forventet tap Steg 3:	Total taps- avsetning
Nedskrivning ubenyttet kreditt 01.01	34	25	0	59
Overført fra steg 1	0	0	0	0
Overført fra steg 2	22	-22	0	0
Overført fra steg 3			0	0
Fraregnet lån	-3	-2	0	-5
Nedskrivning på nye lån	7	17	0	24
Periodisk endring tapsnedskrivning	-18	12	0	-6
Nedskrivning ubenyttet kreditt 31.12	42	30	0	72

Note 8: Kredittrisiko og risikoklassifisering

Fana Sparebank Boligkreditt AS søker å holde en lav risikoprofil. Selskapet legger vekt på å identifisere, måle og styre risikoelementer på en måte som skal sikre god tillit i markedet.

Fana Sparebank Boligkreditt AS er eksponert for kredittrisiko i tilknytning til boliglån, og motpartsrisiko i forbindelse med plassering i verdipapirer. Kredittrisikoen defineres som risikoen for at en lånekunde eller motpart ikke overholder sine forpliktelser knyttet til utlån og kreditter overfor Fana Sparebank Boligkreditt AS.

Boligkredittforetaket bruker en statistisk søknads- og porteføljescoremodell for å estimere sannsynlighet for mislighold for kunder neste 12 måneder. Vedlikehold skjer gjennom årlig validering. Søknadsscoremodellen benytter seg av både interne og eksterne data om kunden, og blir brukt når kunden er i en søknadsprosess i banken. Porteføljescoremodellen benytter utelukkende bankinterne data og beregner en sannsynlighet for mislighold ut fra kunden sin bruk av banken. Risikoklassifisering ved hjelp av porteføljescoremodellen blir gjort månedlig. Ved hjelp av modellen blir kunden risikoklassifisert i risikoklassene A – K, der A er best og K er misligholdte. Ut fra dette er engasjementene inndelt i 3 hovedgrupper: lav risiko, middels risiko og høy risiko.

Kredittrisiko fordelt på klasser av finansielle instrument

	Maks kreditteksponering	
	2018	2017
Obligasjoner og sertifikat (ref note 9)	90.309	90.263
Sum engasjement kunder	8.752.687	7.907.687
Utlån til og krav på kredittinstitusjoner	54.762	19.961
Sum	8.899.776	8.019.928

Krav på kredittinstitusjoner knytter seg til innkudd i Fana Sparebank som har rating A3 fra Moody's.

Brutto utlån, ubenyttet trekkfasiliteter og tap på utlån for hver risikogruppe pr 31.12.

Risikoklasse	Brutto utlån*		Ubenyttet trekkfasiliteter		Misligholdte engasjement		Nedskrivning	
	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017
Lav risiko	6.996.747	6.482.415	708.324	639.551	937	0	755	2.327
Middels risiko	902.926	697.999	13.258	16.624	0	0	2.263	1242,5
Høy risiko	128.803	65.761		324,95	12.107	5.068	2.823	1378,6
SUM	8.028.476	7.246.174	721.582	656.499	13.045	5.068	5.841	4.948

* sum brutto utlån eksklusiv påløpte renter og amortisering.

Note 9: Rentebærende verdipapirer

Sertifikater og obligasjoner er regnskapsført til virkelig verdi

31.12.2018	Rating	Pålydende	Kostpris	Bokført verdi
Den norske stat	AAA	25.000	24.780	24.844
DNB Boligkreditt AS	AAA	10.000	10.177	10.068
Eika Boligkreditt AS	AAA	55.000	55.319	55.397
Sum rentebærende verdipapirer		90.000	90.276	90.309

31.12.2017	Rating	Pålydende	Kostpris	Bokført verdi
Den norske stat	AAA	25.000	24.913	24.947
DNB Boligkreditt AS	AAA	10.000	10.177	10.099
Sparebanken Sør Boligkreditt	AAA	55.000	55.059	55.217
Sum rentebærende verdipapirer		90.000	90.148	90.263

Note 10: Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer

	31.12.18	31.12.17
Sertifikater og obligasjoner vurdert til amortisert kost	6.904.203	6.338.371
Egenbeholdning sertifikater og obligasjoner	0	0
Sum sertifikater og obligasjoner til amortisert kost	6.904.203	6.338.371

Obligasjoner med fortrinnsrett

ISIN	Navn	pålydende	rente	forfall	31.12.18	31.12.17
NO0010679657	Fana Sparebank Boligkreditt AS 13/18	-	3M Nibor + 0,42	15.05.2018	-	135.000
NO0010682636	Fana Sparebank Boligkreditt AS 13/19	239.000	3M Nibor + 0,47	19.06.2019	239.000	600.000
NO0010686272	Fana Sparebank Boligkreditt AS 13/18	-	3M Nibor + 0,40	20.08.2018	-	337.000
NO0010694557	Fana Sparebank Boligkreditt AS 13/19	311.000	3M Nibor + 0,50	13.11.2019	311.000	750.000
NO0010703564	Fana Sparebank Boligkreditt AS 14/20	500.000	3M Nibor + 0,40	11.02.2020	500.000	500.000
NO0010710965	Fana Sparebank Boligkreditt AS 14/20	600.000	3M Nibor + 0,40	17.06.2020	600.000	600.000
NO0010744824	Fana Sparebank Boligkreditt AS 15/20	500.000	3M Nibor + 0,50	07.09.2020	500.000	500.000
NO0010731722	Fana Sparebank Boligkreditt AS 15/21	750.000	3M Nibor + 0,29	16.06.2021	750.000	750.000
NO0010765167	Fana Sparebank Boligkreditt AS 16/22	750.000	3M Nibor + 0,88	15.06.2022	750.000	750.000
NO0010781859	Fana Sparebank Boligkreditt AS 17/23	750.000	3M Nibor + 0,70	21.06.2023	750.000	750.000
NO0010805302	Fana Sparebank Boligkreditt AS 17/22	750.000	3M Nibor + 0,45	20.09.2022	750.000	665.000
NO0010819337	Fana Sparebank Boligkreditt AS 18/24	650.000	3M Nibor + 0,46	19.06.2024	650.000	-
NO0010826100	Fana Sparebank Boligkreditt AS 18/21	550.000	3M Nibor + 0,24	12.05.2021	550.000	-
NO0010835937	Fana Sparebank Boligkreditt AS 18/25	550.000	3M Nibor + 0,57	18.06.2025	550.000	-
Sum obligasjoner med fortrinnsrett					6.900.000	6.337.000

Sikkerhetsmasse

Utlån sikret med pant i bolig	7.987.410	7.214.829
Annen fyllingssikkerhet	54.762	110.224
Sikkerhetsmasse	8.042.172	7.325.053
Fyllingsgrad	(> 102%)	116 %
Annen fyllingssikkerhet	(< 20%)	0,7 %

Endring gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer

	31.12.2018	Emitert	Forfalt/ innløst	Endring egenbeholdning	Øvrige endringer	31.12.2017
Sertifikater og obligasjoner til amortisert kost	6.904.203	1.968.000	-1.405.000	0	2.832	6.338.371

Note 11: Klassifikasjon av finansielle instrumenter

	31.12.2018		31.12.2017	
	Finansielle instrumenter til virkelig verdi over utvidet resultatet	Finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost	Finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet (FVO)	Finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost
Eiendeler				
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	0	54.762	0	19.961
Utlån til kunder, vurdert til amortisert kost	0	8.028.563	0	7.246.240
Verdipapirer	90.309		90.263	0
Sum finansielle eiendeler	90.309	8.083.325	90.263	7.266.201
Gjeld				
Gjeld til kredittinstitusjoner	0	604.929	0	486.652
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	6.904.203	0	6.338.371
Sum finansiell gjeld	0	7.509.132	0	6.825.023

Note 12: Virkelig verdi på finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost

	31.12.2018		31.12.2017	
	Balanseført verdi	Virkelig verdi	Balanseført verdi	Virkelig verdi
Eiendeler				
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	54.762	54.762	19.961	19.961
Utlån til kunder, vurdert til amortisert kost	8.028.563	8.028.563	7.246.240	7.246.240
Sum	8.083.325	8.083.325	7.266.201	7.266.201
Gjeld				
Gjeld til kredittinstitusjoner	604.929	604.929	486.652	486.652
Verdipapirgjeld, vurdert til amortisert kost	6.904.203	6.935.398	6.338.371	6.376.551
Sum	7.509.132	7.540.327	6.825.023	6.863.202

De fleste eiendels og gjeldsposter i balansen vurderes til amortisert kost. Amortisert kost innebærer at balansepostene måles til avtalte kontantstrømmer, eventuelt justert for verdiforringelse. Virkelig verdi beregnes med utgangspunkt i priser notert i aktive markeder der slik informasjon er tilgjengelig, interne modeller som beregner en teoretisk verdi når det ikke finnes aktive markeder eller sist tilgjengelig verdi. I tilfeller der det ikke er relevante verdier tilgjengelig, vil et anslag basert på ledelsens skjønn blir benyttet.

Tabellen gir en oversikt over virkelig verdi for poster som er bokført til amortisert kost. For Fana Sparebank Boligkreditt AS anses amortisert kost å være lik virkelig verdi, foruten verdipapirgjeld hvor virkelig verdi tar høyde for spreadverdier. Verdipapirgjelden er verdsatt til kurser innhentet fra ekstern megler på balansetidspunktet. For utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner og kunder benyttes markedspris ved prising av utlån. Eventuell endring i kredittrisiko utover endring i estimerte kontantstrømmer for nedskrevne utlån er ikke tatt hensyn til, men justeres ved renteendringer. Dette kan tilsa at det i perioder er mer-/mindreverdi i porteføljen, men ikke større verdier enn at dette er innenfor rammen av generell usikkerhet knyttet til beregning av virkelig verdi. Selskapet har ikke fastrenteutlån.

Verdsettelseshieraki for finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost**Nivå 1**

Vurdering basert på noterte priser i aktive markeder for identiske eiendeler eller forpliktelser. I denne kategorien inngår statsobligasjoner og sertifikater som omsettes i aktive markeder.

Nivå 2

Virkelig verdi måles med bruk av andre observerbare markedsdata enn det som benyttes på nivå 1, enten direkte priser eller indirekte utledet av priser som er observerbare i markedet. I denne kategorien inngår utlån til kredittinstitusjoner, sertifikater og obligasjoner som ikke omsettes i et aktivt marked, og verdipapirgjeld.

Nivå 3

Virkelig verdi måles med bruk av input som ikke baseres på observerbare markedsdata (ikke observerbar input.) i denne kategorien inngår utlån til kunder.

	<i>Nivå 1</i>	<i>Nivå 2</i>	<i>Nivå 3</i>	<i>Sum</i>
Finansielle eiendeler 31.12.18				
Utlån til kredittinstitusjoner	0	54.762	0	54.762
Utlån til kunder	0	0	8.028.563	8.028.563
Sum	0	54.762	8.028.563	8.083.325
Finansielle forpliktelser 31.12.18				
Gjeld til kredittinstitusjoner	0	604.929	0	604.929
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapir	0	6.935.398	0	6.935.398
Sum	0	7.540.327	0	7.540.327

	<i>Nivå 1</i>	<i>Nivå 2</i>	<i>Nivå 3</i>	<i>Sum</i>
Finansielle eiendeler 31.12.17				
Utlån til kredittinstitusjoner	0	19.961	0	19.961
Utlån til kunder	0	0	7.246.240	7.246.240
Sum	0	19.961	7.246.240	7.266.201
Finansielle forpliktelser 31.12.17				
Gjeld til kredittinstitusjoner	0	486.652	0	486.652
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapir	0	6.376.551	0	6.376.551
Sum	0	6.863.202	0	6.863.202

Note 13: Finansielle instrumenter vurdert til virkelig verdi

Finansielle instrumenter til virkelig verdi innplasseres i ulike nivåer basert på kvaliteten på markedsdata for det enkelte instrument. Ref. definisjon av nivåene i note 12.

I nivå 1 innplasseres statsobligasjoner og sertifikater som omsettes i aktive markeder.

	<i>Nivå 1</i>	<i>Nivå 2</i>	<i>Nivå 3</i>	<i>Sum</i>
Finansielle eiendeler 31.12.18				
Verdipapirer	24.844	65.465	0	90.309
Sum	24.844	65.465	0	90.309
Finansielle eiendeler 31.12.17				
Verdipapirer	24.947	65.316	0	90.263
Sum	24.947	65.316	0	90.263

Note 14: Likviditetsrisiko/restløpetid

Likviditetsrisiko er risikoen for at selskapet ikke kan overholde sine betalingsforpliktelser. I henhold til finansieringsvirksomhetsloven skal kredittforetak som utsteder obligasjoner med fortrinnsrett påse at betalingsstrømmene fra sikkerhetsmassen til enhver tid gjør kredittforetaket i stand til å innfri sine betalingsforpliktelser overfor eierne av obligasjoner med fortrinnsrett.

Tabellen under viser forfall i henhold til kontrakt for finansielle instrumenter. For obligasjonsgjelden er også kjente renteterminer for 2019 tatt med i oversikten.

På bakgrunn av den profilen Fana Sparebank Boligkreditt AS har på sine likviditetsforfall kan likviditetssituasjonene ved utgangen av 2018 betegnes som god og likviditetsrisikoen som tilfredsstillende.

Restløpetid balanseposter pr 31.12.18	inntil 1 mnd.	1 - 3 mnd	3 mnd -1 år	1 - 5 år	over 5 år	Uten forfall	Totalt
Fordringer							
Utlån til kredittinstitusjoner	54.762						54.762
Utlån til og fordringer på kunder		248	1.153	47.434	6.313.082	1.666.648	8.028.565
Rentebærende verdipapir			34.912	55.397			90.309
Andre eiendeler		167					167
Sum eiendeler	54.762	415	36.065	102.831	6.313.082	1.666.648	8.173.803
Gjeld							
Gjeld til kredittinstitusjoner			104.578	500.350			604.929
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer		30.561	549.967	5.149.113	1.198.309		6.927.950
Annen gjeld		4.591	6.795				11.386
Sum gjeld	0	35.152	661.340	5.649.463	1.198.309	0	7.544.265
31.12.18							
Ubenyttede kredittrammer utlån	721.582						
Ubenyttet kreditt innlån fra morbank	395.422						

Restløpetid balanseposter pr 31.12.17	inntil 1 mnd.	1 - 3 mnd	3 mnd -1 år	1 - 5 år	over 5 år	Uten forfall	Totalt
Fordringer							
Utlån til kredittinstitusjoner	19.961						19.961
Utlån til og fordringer på kunder	13.322	27.395	128.642	681.840	4.686.875	1.708.166	7.246.240
Rentebærende verdipapir			80.176	10.086			90.262
Andre eiendeler		152					152
Sum eiendeler	33.283	27.547	208.818	691.926	4.686.875	1.708.166	7.356.616
Gjeld							
Gjeld til kredittinstitusjoner			486.652				486.652
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer		21.423	471.894	5.107.977	753.238		6.354.531
Annen gjeld		6.157	6.865				13.022
Sum gjeld	0	27.580	965.410	5.107.977	753.238	0	6.854.205
31.12.17							
Ubenyttede kredittrammer utlån	656.499						
Ubenyttet kreditt innlån fra morbank	313.349						

Note 15: Markedsrisiko

Markedsrisiko kan defineres som risikoen for økonomiske tap som følge av endringer i markedsvariabler som renter, valutakurser og priser på finansiell instrumenter. Selskapet er ikke eksponert for valutarisiko eller risiko knyttet til egenkapitalinstrumenter.

Renterisikoen er risiko knyttet til resultatpåvirkning som følge av svingninger i rentenivået. Fana Sparebank Boligkreditt AS har i all hovedsak utlån til privatmarkedet som er priset til flytende rente som kan endres med 6 ukers varsel. Selskapets innlån er obligasjoner med fortrinnsrett som løper til flytende rente basert på 3 måneder Nibor. Forfall på obligasjonsgjelden i 2019 utgjør 550 MNOK.

Renterisiko / rentefølsomhet

Renterisiko er risiko for tap knyttet til endringer i markedsrenten. Ved endring i markedsrenten kan ikke selskapet gjennomføre tilsvarende renteendringer for alle balansepostene pga ulik rentebinding på balansepostene. Endring i markedsrenten vil dermed gi en økning eller reduksjon av selskapets resultat inntil selskapet får gjort nødvendige markdestilpasninger.

Selskapet tilbyr ikke lån med fastrente. Alle boliglån til kunder kan justeres med 6 ukers varslingsfrist.

Alle obligasjonslån er utstedt med flytende rente basert på 3 mnd. nibor. Likviditetsrisikoen anses som lav.

Tabellen viser potesiell tap (-)/gevinst (+) for postene i balansen med 1 prosentpoengs parallell rentestigning for selskapets totale posisjoner.

Rentefølsomhet pr 31.12.2018	Inntil 1 mnd.	1 - 3 mnd.	3 mnd. - 1 år	1 - 5 år	over 5 år	Totalt
NOK (mill.)	-0,04	5,28	-0,18			5,06

Rentefølsomhet pr 31.12.2017	Inntil 1 mnd.	1 - 3 mnd.	3 mnd. - 1 år	1 - 5 år	over 5 år	Totalt
NOK (mill.)	0,00	3,54	-0,16			3,38

Note 16: Kapitaldekning

	31.12.18	31.12.17
Aksjekapital	330.000	240.000
Overkursfond	24.218	14.217
Annen egenkapital	298.994	264.353
Sum fond og lignende som inngår i kjernekapital	653.211	518.570
Fradrag i kjernekapital		
Basel III - Verdijustering for krav om forsvarlig verdifasts.	-90	-90
Sum fradrag i kjernekapital	-90	-90
Sum netto ansvarlig kapital/kjernekapital/ ren kjernekapital	653.121	518.480
Risikovektet volum	3.157.845	2.798.282
Samlet kapital krav *)	489.466	433.734
Kapitaldekning (alt kjernekapital)	20,68 %	18,53 %
Spesifikasjon av samlet kapitalkrav		
	31.12.18	31.12.17
Standardmetoden		
Institusjoner	876	319
Engasjementer med pantesikkerhet i eiendom	235.342	212.600
Forfalte engasjementer	6.656	52
Obligasjoner med fortrinnsrett	524	523
Øvrige engasjement	323	112
Samlet kapitalkrav for kreditt-motparts- og forringelsesrisiko: (Standardmetoden)	243.722	213.606
Samlet kapitalkrav for operasjonell risiko (Basismetode)	8.906	10.257
Sum minimumskrav til ansvarlig kapital	252.628	223.862
Bufferkrav:		
Bevaringsbuffer (2,5 %)	78.946	69.957
Motsyklisk buffer (2,0 % fra 31.12.2017)	63.157	55.966
Systemrisikobuffer (3 % fra 1.7.2014)	94.735	83.948
Samlet bufferkrav i ren kjernekapital	236.838	209.871
Minimumskrav til ansvarlig kapital	489.466	433.734

Kapitaldekningen rapporteres etter standardmetoden. 1.7.2014 trådte nytt regelverk i kraft. CRD IV / Basel III erstattet Basel II. Etter overgangsregler vil full implementering være gjeldende fra 1. januar 2019.

Note 17: Transaksjoner mellom nærstående parter

Fana Sparebank Boligkreditt AS er et heleid datterselskap av Fana Sparebank, og blir definert som nærstående parter. Transaksjoner mellom selskapet og morbank baserer seg på vanlige forretningsmessige vilkår. Det er inngått en fullstendig Leveranse og serviceavtale mellom selskapene, og i all hovedsak er kontorstøttefunksjoner og forvaltning av utlån kjøpte tjenester fra Fana Sparebank.

Konserninterne transaksjoner

	31.12.18	31.12.17
Resultatregnskap		
Renteinntekter	341	161
Rentekostnader	8.822	8.959
Provisjonskostnader	21.274	18.936
Balanse		
Utlån til kredittinstitusjoner	54.762	19.961
Gjeld til kredittinstitusjoner	604.929	486.652

Note 18: Aksjekapital og aksjonærinformasjon

Aksjekapitalen består av:

	Antall	Pålydende	Balanseført
Ordinære aksjer	150.000	NOK 2.200	330.000.000

Oversikt over aksjonærer i selskapet pr 31.12:

	Ordinære aksjer	Eierandel	Stemmeandel
Fana Sparebank	150.000	100 %	100 %

Selskapet er datterselskap av Fana Sparebank, Østre Nesttunvei 1, Nesttun

Note 19: Godtgjørelse og lån til tillitsvalgte

Kostnadsførte honorarer er knyttet til eksterne medlemmer av styret og representantskap.

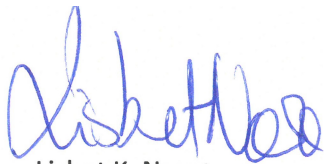
Lån til styret og øvrige kontrollorgan gis til ordinære markedsvilkår.

(beløp i 1000)	Honorar		Lån	
	2018	2017	2018	2017
Styret				
Svein Erik Buck	35	35	3.600	1.450

Erklæring i samsvar med verdipapirhandelloven § 5-5

Vi erklærer herved at årsregnskapet for 2018, etter vår beste overbevisning, er utarbeidet i samsvar med gjeldende regnskapsstandard og at opplysningene i regnskapet gir et rettviseende bilde av foretakets eiendeler, gjeld, finansielle stilling og resultat som helhet. Årsberetningen gir en rettviseende oversikt over utviklingen, resultater og stillingen til foretaket, sammen med en beskrivelse av de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer foretaket står overfor.

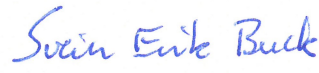
Nesttun, 18. mars 2019



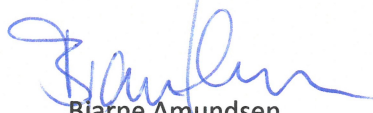
Lisbet K. Nærø
styrets leder



Marianne Wik Sætre
styrets nestleder



Svein Erik Buck
styremedlem



Bjarne Amundsen
styremedlem



Aase Gjemdal
daglig leder

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Til generalforsamlingen i Fana Sparebank Boligkreditt AS

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet for Fana Sparebank Boligkreditt AS som består av balanse per 31. desember 2018, resultatregnskap, oppstilling over totalresultat, oppstilling av endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Etter vår mening er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2018, og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i avsnittet *Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av selskapet i samsvar med de relevante etiske kravene i Norge knyttet til revisjon slik det kreves i lov og forskrift. Vi har også overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Øvrig informasjon omfatter informasjon i selskapets årsrapport bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen. Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for den øvrige informasjonen. Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke den øvrige informasjonen, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese den øvrige informasjonen med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom den øvrige informasjonen og årsregnskapet eller kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon. Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon, er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Ledelsens ansvar for årsregnskapet

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvike selskapet eller legge ned virksomheten, eller ikke har noe annet realistisk alternativ.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan skyldes misligheter eller feil og er å anse som vesentlig

dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- ▶ identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det skyldes misligheter eller feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll;
- ▶ opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontrollen som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll;
- ▶ vurderer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimater og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige;
- ▶ konkluderer vi på om ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen er hensiktsmessig, og, basert på innhentede revisjonsbevis, hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape betydelig tvil om selskapets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det foreligger vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i årsregnskapet. Hvis slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, må vi modifisere vår konklusjon. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet frem til datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapets evne til fortsatt drift ikke lenger er til stede;
- ▶ vurderer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen, tidspunktet for vårt revisjonsarbeid og eventuelle vesentlige funn i vår revisjon, herunder vesentlige svakheter i den interne kontrollen som vi avdekker gjennom vårt arbeid.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til disponering av resultatet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendige i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Bergen, 19. mars 2019
ERNST & YOUNG AS

Revisjonsberetningen er signert elektronisk

Karl Erik Svanevik
statsautorisert revisor

PENNEO

Signaturene i dette dokumentet er juridisk bindende. Dokument signert med "Penneo™ - sikker digital signatur".
De signerende parter sin identitet er registrert, og er listet nedenfor.

"Med min signatur bekrefter jeg alle datoer og innholdet i dette dokument."

Karl Erik Svanevik

Statsautorisert revisor

Serienummer: 9578-5998-4-839866

IP: 145.62.xxx.xxx

2019-03-19 17:52:40Z



Dokumentet er signert digitalt, med **Penneo.com**. Alle digitale signatur-data i dokumentet er sikret og validert av den datamaskin-utregnede hash-verdien av det opprinnelige dokument. Dokumentet er låst og tids-stemplet med et sertifikat fra en betrodd tredjepart. All kryptografisk bevis er integrert i denne PDF, for fremtidig validering (hvis nødvendig).

Hvordan bekrefter at dette dokumentet er originalen?

Dokumentet er beskyttet av ett Adobe CDS sertifikat. Når du åpner dokumentet i

Adobe Reader, skal du kunne se at dokumentet er sertifisert av **Penneo e-signature service** <penneo@penneo.com>. Dette garanterer at innholdet i dokumentet ikke har blitt endret.

Det er lett å kontrollere de kryptografiske beviser som er lokalisert inne i dokumentet, med Penneo validator - <https://penneo.com/validate>